

Dit congres heeft in het verleden plaats gevonden. Kijk op onze [nascholingen pagina](#) voor ons huidig aanbod van congressen, cursussen en opleidingen.

Levenseinde en rouw in de gehandicaptenzorg

Handvatten voor de palliatieve fase, rouwverwerking en communicatie

 Woensdag 9 september 2020 (verplaatst van 8 april)

7e editie!

Programma

- **09:00 - Ontvangst met koffie, thee en uitreiking congresmap**
- **09:30 - Opening door de dagvoorzitter**
Marijke Tonino, Arts voor Verstandelijk Gehandicapten bij Advisium 's Heeren Loo en consultant palliatieve zorg IKNL
- **09:45 - Het levenseinde bespreekbaar maken**
Marijke Tonino, Arts voor Verstandelijk Gehandicapten bij Advisium 's Heeren Loo en consultant palliatieve zorg IKNL

 - > Hoe bereidt u mensen met een verstandelijke beperking voor op het levenseinde?
 - > Wat vertelt u over de ziekte en het stervensproces?
 - > Communiceren over het levenseinde op verschillende niveaus - ervaringen uit de praktijk
- **10:45 - Koffie- en theepauze**
- **11:00 - Pijnsignalering in de palliatieve fase**
Marijke Tonino, Arts voor Verstandelijk Gehandicapten bij Advisium 's Heeren Loo en consultant palliatieve zorg IKNL

Bij mensen met een verstandelijke beperking is het moeilijk om vast te stellen of iemand pijn heeft. Hierdoor wordt pijn vaak niet gesignaleerd en behandeld. Hoe stelt u vast of iemand pijn heeft? Welke hulpmiddelen kunt u hiervoor inzetten? En wat zijn veelvoorkomende bijwerkingen van veelgebruikte medicatie? En bent u altijd bewust van de bijwerkingen van medicatie? In deze laatste levensfase is de samenwerking met een arts erg belangrijk. Leer hoe u op een juiste manier samenwerkt!

🕒 **13:00 - Verzorgde lunch**

🕒 **Verdiepingsessies 14:00 - 16:15 uur**

In de middag gaan de sprekers op interactieve wijze dieper in op de materie. U kunt kiezen uit één van de onderstaande verdiepingssessies:

B1 - Omgaan met ethische dilemma's

Monica de Visser, senior jurist Bestuursondersteuning 's Heeren Loo, gespecialiseerd in gezondheidsrecht en ethiek en eigenaar van scholingsbureau Smaragd in de langdurige zorg

Als begeleider wilt u goede zorg leveren aan uw cliënten in de laatste levensfase. Maar wat goede zorg is kan verschillen per situatie. Hoe gaat u om met ethische dilemma's? Wanneer is het nog ethisch verantwoord om door te gaan met behandelen? En wat doet u bijvoorbeeld als uw cliënt niet op één lijn zit met de familie over de behandeling? In deze interactieve verdiepingssessie gaat u aan de slag met casussen uit de praktijk. Heeft u zelf een casus die u wilt inbrengen? Stuur deze per mail naar a.marissen@medilex.nl.

B3 - Professionele afstand en persoonlijke betrokkenheid

Karin Seijdell, geestelijk verzorger bij Severinus

Wat is de grens tussen professionele afstand en persoonlijke betrokkenheid in een palliatieve fase? En hoe houdt u hier een goede balans in? Tijdens deze verdiepingssessie gaat u dieper in op afstand en betrokkenheid. En krijgt u praktische handvatten over hoe u als begeleider goed voor uzelf kan zorgen en tegelijkertijd ook uw cliënt kunt ondersteunen.

B4 - Rituelen en omgaan met verdriet

Babette Pas, verliescounselor en trainer

Voor mensen met een verstandelijke beperking is het belangrijk om betrokken te worden bij het afscheid nemen van een dierbare. Zij kunnen moeilijk abstract denken, waardoor het lastig is om te begrijpen wat de dood betekent. Welke ondersteuning hebben mensen met een verstandelijke beperking nodig bij het verwerken van verlies? Hoe kunnen symbolen en rituelen worden ingezet? En welke materialen kunt u inzetten voor rouwverwerking? Tijdens deze verdiepingssessie worden veel praktijkvoorbeelden gegeven en is er ruimte voor het uitwisselen van ervaringen. Heeft u zelf een casus die u wilt inbrengen? Stuur deze per mail naar a.marissen@medilex.nl.